

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

Apare DUMINECA

Prețul Abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria pe an . . 10 coroane
" " " " pe 1/2 an . 5 " "
" România și străinătate pe an . 14 franci
" " " " pe 1/2 an 7 " "

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficiale, concurse,
edict etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până
la 150 de cuvinte, 6 cor., până la 200 de cu-
vinte, 8 cor., de aci în sus 10 cor.

Correspondențele se adresează redacțiunii
„FOAIA DIECESANĂ“;
eară banii de prenumerațiune și inserțiuni la
ADMINISTRAȚIA
Librăriei și Tipografiei diecesane în Caransebeș

În era reformelor

III

Cel mai plausibil scop, pentru care se zicea odinioară, că s'an inventat reformele așa numite politice bisericesci, este consolidarea statului.

Cum are să se înțeleagă aceasta consolidare, scim cu toții. *Reformele politice-bisericesci* — seria nu de mult o foaie din Pesta — vor produce *minuni în punctul predominării ideii de stat și cel al unității naționale prin procesul cel grandios al mestecării de sânge*. Cu alte cuvinte reformele sunt un mijloc, prin care se se magiarizeze din cap până în călcâniu tot, ce nu este magiar în țara noastră.

Acest pretins scop al reformelor au fost combătut mai ales de Români, dar fără rezultat real.

Dar bine scia și Domnul Ministru de interne, că acest scop nu se poate ajunge de odată; și tocmai din această cauză își pune în lucrare marele plan al unității prin o ordinațiune, după care de o camdată se ni-se magiarizeze numele. Ordinațiunea zice, că „*cu considerare la aceea că în sensul §-lui 20 al art. de lege XXXII din 1895 matriculele de stat se poartă în limba statului, trebuie să se introducă și numele de persoane în această limbă.*” Apoi ca matriculanții să nu ajungă în perplesitate de a nu afla nume magiare corespunzătoare celor românesci, Domnul Ministru li trimete, prin vice-comiți, o traducere de nume românesci în ungueresce, o traducere făcută de Academia de științe din Budapesta.

Eată câte-va nume traduse de aceasta Academie de științe: *Aldea*—Angyal; *Aurora*—Hajnalka; *Bucur*—Vidor; (oare cum se va traduce *Bucura*, *Bucurel*, *Bucurea*, *Bucurica*?) *Câmpean*—Kampán; *Dan* și *Dănilă*—Daniel, *Drăgățina*—Sarolta, *Florea*—Virág; *Iancu*—János; *Iosif*, *Iosim*, *Iosop* și *Iosan*—József; *Macarie*—Bóldog; *Pascu*—Paszkal

Serban—Szervianus; *Stoia*, *Stoian*—Szilárd; *Tită*—Katalin și Mártha; *Radu*—Rudolf (de ce nu Rezső?); *Vlad*—Lászlo etc.

În contra Magiarisărilor acestora s'au protestat în toate părțile.

Un tată — scrie Gazeta din Brașov — s'a dus să imatriculeze pe un nou născut fiu al său, căruia voia să-i dea numele de botez al său *Radu* (sau Duțu, format din Irodion). Funcționarul însă n'a voit să înregistreze numele românesce *Radu*, ci l'a tradus pe ungueresce cu *Rudolf*. Tatăl a protestat, dar înzădar.

Și mai interesant e un alt cas. Nisce părinți au pus nume copilului lor Florea. Matriculantul l'a scris *Virág*. Preotul însă face greutăți la botez, căci cum se introducă el *nume de bou*, în cartea botezaților? Auzit-ați minune! Și, mă rog, ce lipsă am avut noi de aceste lucruri, ce numai plăcute nu-s.

Și de ar fi numai de neplăceri vorba ar mai merge, dar' sunt și alte încurcături, împreunate cu spese multe, ba chiar cu pagube. Aducem un cas amintit într'o congregație din Logoj. Cineva e botezat Bucur, matriculantul îi dă numele Vidor. Tinerul acesta se însoară aici, îi moare muierea, se duce în străinătate și vrea să se însoare acolo. Îi trebuiesc acte și aduce estrase matriculare; într'un loc e Bucur, în celelalte e Vidor. Poftim bucluc. Acum trebuie să se mai constateze identitatea persoanei. Cu ce spese și năcazuri e împreunată o astfel de constatare?

Și neromanii s'au indignat de ordinațiunea amintită a ministrului. Ba ce e mai mult s'au acățat de ea și un renumit limbist, *H. Schuchard*, profesor în Graț și membru al academiei din B.-Pesta, scriind o broșură: „*Sind unsere Personennamen übersetzbar?*” În broșura aceasta bățjocuresce urit numitul profesor pe toți aceia, cari cred măcar, că numele de persoane se pot traduce, abstrăgând dela

aceea, că numele este un bun personal al omului, pe care nimenuia nu-i este ertat a-l răpi.

În timpul mai din urmă s'a dat voie matriculanților, ca ei pe lângă numele magiar se pună în paranteză numele român. Românii deci se pretindă aceasta, dar și mai bine ar face, se dee copiilor lor nume, cari nu se pot traduce în unguresce. Nume de acestea aflăm o mulțime în recomandabila broșură intitulată „*Fără podoabe, fără alaiu! Nume naționale și străbune*“ de Ioan Moța. (Sibiu 1895. Institutul tipografic; prețul 10 cr.)

Dar se nu ne prea temem de reforme nici în privința așa poreclitei unități naționale.

Casurile de până acuma, ne întăresc în credința, că Românii nici cu numele lor nu vor contribui la acea unitate..., cu atât mai puțin cu sângele, de care așa de mult se visază...

Rămâne-vor nealterate semnificativele cuvinte, zise în privința aceasta de Prea Sântia Sa Părintele Episcop *Nicolae Popea* în casa magnaților la 3 Octomvrie anul trecut: „Trist lucru, foarte trist, că în patria noastră se pot ivi acum astfel de idei. Și autorii acestui potop nu ved, că nisuițele lor în aceasta privință este o goală utopie, un anachronism demn de evul mediu, un fiasco complet al liberalismului în fața popoarelor civilizate ale Europei? Nu ved, că naționalitățile încă au ajuns la conștiința națională, își iubesc naționalitatea și vreau se rămână aceea, ce s'au născut și ce i-a lăsat Dzeu pe pământ? Și dacă aceasta e permis unora, de ce se nu fie permis și altora? Pare-că așa se zice: *Quod uni justum, alteri aequum esse debet*. Precum aceste popoare au treit o mie de ani la olaltă în patria comună cu limba lor, cu datinele lor, de ce se nu poată trăi și mai departe în pace reciprocă?“

Studiu

despre Celți și numele de localități

Dedicatie P. S. S. Domnului Episcop NICOLAE POPEA

(continuare)

În Ardeal e orașul Alba-Iulia, la Magiari Gyula-Fehérvár, la Slavi Belgrad. Am cetit undeva o combinare, că Iulia purcede dela Iulia, o soră a lui August, măritată dnpă atare rege dacic, apoi am cetit combinarea magiară, că numele Gyula purcede dela numele Gyula sau Gyyla al unui beliduce sau principe magiar. Combinări fără de bază. Belgrad e nume slavean și Fehérvár e traducerea magiară, românesce ar fi Alba-cetate. La Boemi bel alb, belati a fi alb, belotok fluriu la Poloni bialia, față, pele albă, bialjko albuș de ou etc. Mai este un Belgrad în Sêrvia; acela zace lângă rîul Mureș, acesta lângă rîul Dunăre. W. Obermüller arată, că bel în aceste nume nu înseamnă alb, și că purcede din cel-

ticul bial, apă rîu (ce e p. e. bal în bal-tă). Astfel Gyula nu e alta decât giol-la, loc la apă, și Iul-i-a, tot aceea; aceea, ce văzurăm în Vallis-Iulia.

Din gil, jil avem cuvinte de toată ziua: jil-av ce înseamnă apătos, umed; avem jil-ip, canal de apă la o moară. Aceasta arată că strămoșii nostri când-va au pri-ceput, că gil înseamnă apă, la mori a putut fi cuvânt de toată ziua. Sê nu ne despărțim încă de Gilia. În indicele tablei regesci din Oradia am căutat după nume familiare românesce, și în indicele din 1891 Nr. 730 am aflat: Gilea Illarion, sub Nr. 835 Gilya Perszida, sub Nr. 1126 Gilyan Iuon; deci bine scris e: Gilian. La Wilh. Obermüller II 308 sê află numele celtic: Ghilian, și îl deduce din *gil* apă *an*, om, deci locuitoriu la apă, la rîu. În Iunie 1895, Gillan, un colonel francez a căzut în lupă în Africa. Argelies numele unui deputat în camera de azi din Franca; nume de o origine cu Argyle din Anglia. Dar' încă câte s'ar mai putea culege! Mii de nume familiare românesce sê pot esplica numai din celtica. Gilia din Măidan și celelalte nume citate din Biharia, sunt de peste 2000 de ani în Dacia, și sunt dela Celți, întocmai ca și cele din Franca.

Gil apă rîu, în compozițiune: Aigial și aigiol la Găllici, sunt cuvinte de toată ziua și înseamnă: apă de deal, Berg-wasser, hegy viz, din aigh deal și gil, giol apă rin. Cătră gil sê adauge și prefixe, ce înseamnă mic, îngust, strîmt, suplinind diminutive; acele prefixe sunt de regulă: a, e, i, p. e. Aeglette părău mic curge în Laon în Franca, ae strîmt, gil apă rîu, aid-mică, din ae-gil-aid, la Latini s'a numit Aquila din a îngust, gil rîu; aci quil=gil, până ce aquila în latina înseamnă vulture. Asemenea sunt Echel-bach, Egels-bach, Igel-bach etc. În România sê află numele Iglîța și Măna Iglîța, ce e identică cu Aeglette din Franca; din forma glette e gelt, gîlt, unde ț e diminutiv.

Gil sê siflează punându-se s înainte: de aci forma s-chil, s-gil, iară unele popoară înainte de s pun vocală, de aci la Francezi formele: esgil, isgil. Iskila e numele vechiu pentru părăul dela Salzkammergut, azi Ischel (ișel); skelte forma vechiă pentru de a însemna: părău mic, din s-gil apă și te=ait, mică. Schela (schel-la) loc la apă din s-gel, apă și la loc, iară nu din latinul scala, scară.

G l a d e ș

Gladeș e valea sau rîurelul, ce curge între otarul satelor Măidan și Agadicu. Numele Gladeș purcede din gal apă, aid=ad sufix de diminutiv, adecă mică; gal-ad Gla-ad apă mică. Sufixul eș asemenea înseamnă apă, părău, rîu, deci e superflu. Acest eș l-am arêtat și în numele Jaleș, apoi în numele: Mureș apoi Sebeș, Someș, Brateș, Argeș; iară cu iș în Timiș, Criș, Tichiris, Peris etc. Acest eș (iș aș etc.) purcede din mai multe cuvinte celtice, ce înseamnă apă, p. e. ais, aus, eas, os, și o formă aflăm în is din Maris, Mureș, iară în Maris-us, us e latin superflu; uisge, ce s'a prefăcut în isc-us în numele multor rîuri, p. e. Tibiscus, azi Timiș; apoi ach aches, oicbe la Cymbri și azi ach, apă și cu formele aș

[în Car-aș] și eș în multe, ce le țin derivate din ach, pentru că ch la multe s'a schimbat în ș, de aci aș și eș Ardeche fluviu în Franca curge din Ceveni, din ard, prejur de deal, și ach=eș apă, la Francezi s'e respunde Ard-eș. Dar' aș, eș, etc. și singure s'e află, adică nu ca sufixe, p. e. Aisch riu în Franken; Fisch-bach părau în Bönigheim, Eis-bach părau lângă Sulzbach; Aisne riu în Franca, în anticitate Atona [din uisge-an]; asemenea din ach, oiche, s'e află Aich părau în Württemberg; Aicha sat lângă Ieschkenbach (uisgean) în Boemia; aich apă riu, cha loc. Aichbgch Eihbach în Bavaria. Ambele forme ach etc. și ais etc. sunt cimbrice și din ambele forme s'a făcut: aș, eș etc. Până-ce, precum s'a mai arătat, la Galli abh, apă, la Medii apa. Din cuvintele ais, eas, avem sufixe în eassa=éssa la mai multe nume de păraie, p. e. Ibăneassa, Budeassa, Mocuneassa, Voineassa; în assa, Subassa, în ossu, Bolohănosu, în oassa, Racoassa, Butucoassa. Uneori eș din sminta culegătoriului e sufix neacomodat pentru nume de munți p. e. Babe munte în jud. Prahova, Babie (ie diminutiv, munte în jud. Romanți; Babeș munte în jud. Prahova; trebuie că acolo s'e fie părau Bab-eș, ce înseamnă apă, riu de munte, și ast-fel Babeș, ca nume de munte nu e acomodat.

Din ait, aith deal forma siflată adică t trecând în s, s'e află ais, ce înseamnă deal, apoi nait, p. e. Ais-berg deal în Waldshut, unde cătră celticul ais e adaus nemțescul berg, deal; apoi Aispell, un deal mic tot acolo din ais deal, bill mic; acest ais=deal, încă s'a putut formă în aș, eș.

Gladna sat în comitatul Carașului, din gal-ad, glad apă mică părau și na loc. În Banat a fost un principe cu numele Glad, și unii combină, că la Gladna a fost cetatea lui. Nu poate fi nici o legătură între aceste nume. Eu numele principelui Glad îl deduc din Vlad; blad, fath la Celți principe; din acest blad e la Slaveni Vladimir și Vladislav, unde mir și slav înseamnă servul, sclavul, deci al principelui. Din acest blad e și vlad-ică și obladuiesc, guvernator. V cu g s'e schimbă.

S'e căutăm acum nume de păraie analoge părauului Gladeș. Gladbach curge în Lahn, altul lângă Neuss, al treilea în Prussia. Gladbeck în Prusia și altul în Westphalia: beck=bach. Glaadbach și Glaidbach, ce curg în Eifel. În aceste nume s'e ved' diminutivele aid și ad de tot apriat. Gladenbach în Hessen de sus; aci en e al doilea diminutiv. Gladhammar fabrică de fer în Svedia, la riu Glad. Gladsmuir părau în Scoția; aci muir și în limba de azi înseamnă apă, deci e superflu. Gladsa sat în Svedia, sa înseamnă loc, cât na în Gladna.

Fiindcă d din glad trece în t, sunt formele: Glatt 2 păraie în Svițera; Glattbach în Bavaria, Glatten în Württemberg, Glatz în Silezia. În anticitate: Galdius riu în Brabant; azi Geule. Dar g a trecut în c în k și în h, și în acest mod s'e află încă o mulțime de nume purceșe din gal, gail, gel etc. și diminutivul aid etc. Nici numele aceste curat celtice n'au scăpat de combinarea Slavilor. În Poloneza există gliod și în Boemia hlad, ce înseamnă foame și astfel Glad e un riu, ce peste vară sacă, adică

are foame de apă! Ba, odată am auzit și dela un Român, că Gladna, ar însemna flământă. G e identic cu c, de aci Cladios riu în Arcadia lângă Olimp, din gla-ad; Clodianus riu în Spania vechiă: gol-aid, și an al doilea diminutiv; ios, us, sufixe superflue. Din clad=glad forma Gladna. Dacă cătră glad=riu mic, adaugem u=om; atunci Cladu, Gladu, înseamnă om dela părau, riu mic.

Din gol-ad avem: Glod ce e lut, immoiat în apă. În România sunt nume locale din glod, dar' nume de interes e: Glod-Gileș în com. Uniadoarei, par-că gil arată, că se reafă și în Glod.

Dr. At. Marienescu .

(Va urma)

Raportul

Reuniunii învățătorilor români gr. or. dela școalele profesionale din diecesa Caransebeșului. La iubileul de 25 ani.
De Ioan Marcu.

Educațiunea și instrucțiunea poporală sânt fundamentul, pe care se bazează cultura și prin aceasta viața și existența unui popor.

Vieța și existența precum și înaintarea unui popor atârână earăș în mare parte dela școală și dela învățătoriu. Paralel cu înaintarea școalelor și a învățătorilor, înaintează și poporul.

La înaintarea acestor factori a școalelor și a învățătorilor, a fost îndreptată atențiunea statului și a bisericei în țara noastră în timpul mai recent.

Ori-ce înaintare însă fără întrunirea forțelor comune, fără viață comună, este împedecată în cursul ei eară fără o uniformitate oare-care, chiar imposibilă.

Prima încercare în Bănat, de a introduce o uniformitate, o reformă în învățământ, au fost prelegerile practice, așa numite „Metodul“ introduse pe la anul 1858 și în anii următori sub consiliarii regesci, la care învățătorii din comitatul pe atunci numai al Carașului, din comitatul Timișului, și din al Torontalului, trebuiau s'e se întrunească în număr complet pe un timp de câte 6 săptămâni, adică mai gata pe întreg timpul feriilor.

Prin stăruințele Venerabilului Sinod episcopesc ținut la Metropolia noastră gr. or. din Sibiu în 16 August 1865, a succes de a desființa acele prelegeri practice, și a introduce în locul lor conferințele învățătoresci, după deosebite inspectorate districtuale ale școalelor, adică după protopopiate.

Fericitul Episcop de pie memorie, Ioan Popasu, numai decât în anul următoriu 1866 prin cerculariul din 18 Iulie acelaș an, sub Nru 1015 a introdus în diecesa noastră a Caransebeșului conferințele învățătoresci, cari s'au și ținut de atunci fără întrerupere până la anul 1888 inclusive, sub conducerea comisarilor școlari, derumiți de Venerabilul Consistoriu diecesan din stnul corpului învățătoresc. Pentru aceste conferințe se dau după anumite instrucțiuni, elaborate la început prin în-suși fericitul Episcop, ear mai târziu cu concursul pro-

fesorului de teologie, acum părintele Arhimandrit *Filaret Musta* și asesorul consistorial ordinaru *Iuon Ionasiu*, și în anii din urmă după instrucțiuni elaborate de profesorii institutului pedagogic *Stefan Velovan* și *Patriciu Dragalina*.

Scopul introducerii și ținerii conferințelor învățătorești dela început și până la încetarea lor, a fost uniformitatea învățământului în școlile noastre confesionale după cele mai moderne metode, apoi îmbogățirea cunoștințelor teoretice și practice ale învățătorilor, pe terenul educațiunii și a instrucțiunii.

Resultatele mănoase ale acestor conferințe, cari reclamă și azi reactivarea lor, sânt atât de remarcabile și influința lor atât de binefăcătoare pentru școală, învățători și pentru cultura tinerimei, și a poporului nostru român din această diecesă, încât sânt și rămân o binecuvântare și o eternizare a numelui și a laboarei fericitului Episcop *Ioan Popasu*.

Nu mult după introducerea conferințelor învățătorești fericitul Episcop *Ioan Popasu* pătruns de adevărul, că spiritul omenesc atât în starea sa individuală, cât și în comuniunea socială, e astfel de putere de sine stătătoare, care numai prin lucrarea sa proprie, își poate dezvolta facultățile sale; de altă parte condus de convingerea, că reuniunile peste tot sânt un factor important al progresării, și că pentru înaintarea treburilor școlare și a desceptării conștiinței despre forța întrunirii învățătorilor, reuniunile învățătorești sânt un mijloc pe cât de necesariu pe atât de folositoriu; apoi având credința, că învățătorii concrezuți păstoririi sale întruniți într-o reuniune, pot delătura ori-ce atac îndreptat asupra existenței și a auctorității lor, a dat ideia de a înființa o reuniune învățătorească, desceptând în învățători conștiința despre forța reunirii, inspirându-le curaj și luând reuniunea sub părintescul său sprijin și patronaj.

Ideia aceasta fiind descoperită comisarilor școlarii, cari erau întruniți la reședința Episcopiei noastre din Caransebeș spre a primi pregătirile de lipsă, de a conduce conferințele învățătorești în diferitele tracte protopresbiterale, învățătorii și comisariul școlariu *D. Vasile Nicolescu* din Logoj, unul dintre cei mai dibaci învățători de pe acel timp și cu esperințe mai estinse, a luat în mâinile sale înființarea reuniunii și cu valorosul aprijin al protopresbiterului Logojului de pe acel timp *George Peșteanu*, cu concursul colegilor săi, învățătorii *Stefan Lipovan*, *Ferdinand Chirița*, ambii din Logoj, a actualului învățătoriu *Constantin Popoviciu* din Jidioara și al repozatului învățătoriu *Paul Chinez*, fost învățătoriu în Gavojdia pe acel timp, și cu concursul comisarilor școlari și a inteligenței noastre române din Logoj, i-a succes a pregăti un proiect de statute, care în adunarea învățătorilor ținută în Logoj la 9 Aprilie 1869 a fost votat și primit, fiind președinte provisoriu *Vasile Nicolescu* și notariu provisoriu *Stefan Lipovan*. Acel proiect de statute fiind înaintat pe calea Venerabilului Consistoriu diecesan, a obținut aprobarea înaltului ministeriu sub datul 17 Iulie 1869 Nr. 11821.

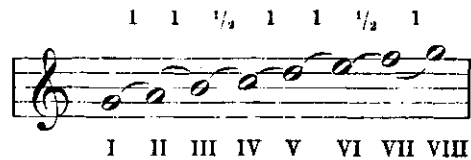
(Va urma)

Prelegeri din teoria muzicii

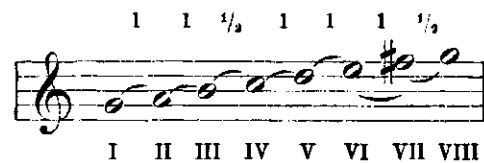
făcute pentru elevii institutului pedagogic-teologic din Caransebeș

De oarece scări se pot forma pre ori-care ton, este de lipsă, ca pentru determinarea lor pe lângă numirea caracterului, să se numească și tonul, pe care e formată, respective cu care se începe.

D. e. dacă formăm scara *majoră* pe tonul *do* o numim *do majoră*. Cea formată pe tonul *fa*, vom numi-o *fa majoră*. Voind a construi scara majoră pe alt ton decât pe *do*, vom avea trebuință de semne accidentale:

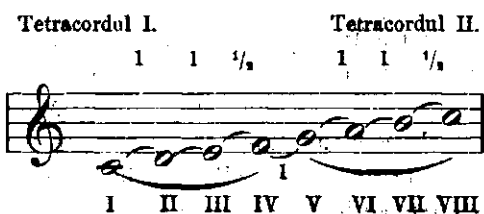

În exemplul acesta vedem, că succesiunea tonurilor nu corespunde regulii statorite pentru scara majoră. Voind să facem din succesiunea acestor tonuri scara majoră, trebuie să facem schimbare acolo, unde nu corespunde regulii. Abatere dela aceasta este între tonurile VI—VII, și VII—VIII. Regula scării majore este, că între tonurile VI și VII trebuie să fie depărtare de o treaptă întreagă și între tonurile VII și VIII depărtare de o semitreaptă. În exemplul de față aflăm tocmai contrariul; de aceea este de lipsă, ca să se facă o modificare. În cazul acesta avem să mărim depărtarea între tonurile VI și VII, dela semitreaptă la treaptă întreagă, ear depărtarea între tonul VII și VIII dela treaptă întreagă la semitreaptă. Aceasta o ajungem, dacă suim tonul a VII cu o semitreaptă:

Cu folosirea unui accident am obținut scara *sol majoră*. Urmând procedura aceasta, vom fi în stare să construim scara majoră pre ori-care ton.

Alta manieră pentru construirea scării majore este cea *tetracordică*. La Grecii antici s'a numit tetracord un instrument cu patru coarde. Mai târziu însă s'au numit cu terminul acesta, patru grade unite dintr'o scară diatonică. Când împărțim o scară majoră în două părți egale, aflăm că în fiecare parte este depărtarea între tonuri egală d. e.

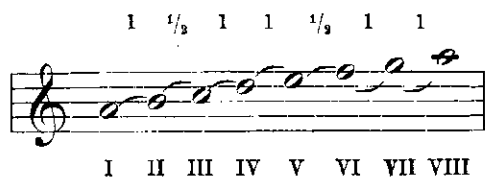
Aceste părți se numesc tetracorduri; prin urmare o scară constă din două tetracorduri, care stau unu de altul în depărtare de o treaptă întreagă.

Tetracordurile sunt de două feluri: regulate și neregulate.

Tetracordul cu succesiunea tonurilor următoare: tonul I cu II, II cu III se formează treaptă întreagă, tonul III cu IV o semitreaptă este *regulat*. Altfel compus este *neregulat*.

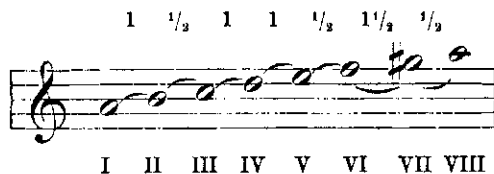
Prin unirea a două tetracorduri regulate obținem scara majoră.

Scara minoră este de trei feluri, cari se deosebesc unul de altul prin succesiunea tonurilor, și sunt cunoscute sub numirea: *antică*, *armonică* și *melodică*. *Scara minor antică* se formează după regula următoare: între tonurile I—II, III—IV, IV—V, VI—VII, VII—VIII e o treaptă întreagă și între tonurile II—III și V—VI câte o semitreaptă.

Forma scării *moll antică* este cea mai veche și se folosește mai vârtos în compozițiunile bisericești. Cu dezvoltarea științei armonice s'a ivit necesitatea de a face o modificare și anume s'a suit tonul al VII-lea cu o semitreaptă.

De oarece modificarea aceasta s'a făcut din cauza armoniei scara primește numele de *armonică*.

La scara aceasta observăm între tonul VI și VII o depărtare de o treaptă și jumătate, care s'a aflat nemelodică.

(Va urma)

Varietăți

In era reformelor. Sub acest titlu ne scrie „Observatoriul” de pe valea Timișului, că și acolo matriculanți se întrec, când e vorba de împlinirea chemării lor. Așa bună-oară matriculantul din Cr. . . . nu voiește să-și facă datorința față de cei ce vreu să se căsătorească, decât numai Dumineca înainte de cununie, și-apoi mai și pretinde, ca la cancelaria sa „mirii să vină cu toată nunta la densusul.” Să mai plânge „Observatoriul” și în contra unor preoți, cari nu purced corect, conform instrucțiuni date de Consistoriul nostru mitropolitan, în ceea ce privește

strigările în biserică, ba mai zice, că un preot a cununat chiar fără strigări. — E lucru trist, că preoții noștrii nu se deșteaptă odată!

Necrolog. Învățătorul pensionat Iacob Oțian din Petrilova, după un morb greu de mai multe luni a reposat în Domnul Joi în 16 Noemvrie a. c. Reposatul s'a născut în Cacova la an. 1825; la 1845 a ajuns învățătoriu în Petrilova, unde a servit până la 1865 cu un zel și diligență rară, apoi a trecut ca învățătoriu în Valea-mare, unde a servit 10 ani, de acolo s'a mutat în Cărbunariu, unde a servit 20 ani; de aci înainte cu 3 luni fiind pensionat s'a re'tors la casa și familia sa în Petrilova. Vineri în 17 Noemvrie a fost înmormântarea la care act, a luat parte preotul local George Simu, apoi Iosif Brinzeiu din Ciuchici, Grigorie Sporea din Naidăș și Pavel Vițian din Bogodint, precum și învățătoriu Danil Pitic din Naidăș, și o mulțime de poporeni din Petrilova și jur. De față a fost și o deputațiune din Cărbunariu, constătătoare din preotul Ioan Grobșan, învățătoriu Ioan Muntean, un epitrop și un membru de comitet. Cuvântul funebral l'a rostit în s. biserică preotul Grigorie Sporea. — Dumnezeu să-l odihnească în locașurile sa e cele vecinice. În veci amintirea lui!

— Subscrișii cu inima sfâșiată de durere anunță trecerea din viață a iubitei lor, soție, mamă, soacră, soră și bună *Elena Câmpianu născ. Mircea*, care în etate de 59 ani, Marți în 21 Noemvrie st. v. la 6 oare dimineața, după un morb scurt dar greu, împărțășita cu sântele taine a adormit în [Domnul. Rămășițele pământesci ale scumpei defuncte după îndeplinirea ritualelor bisericești gr. ort. s'au transpus la locuința vecinică Mercuri în 22 Noemvrie 3 oare p. m. Fiei memoria eterna! Prigor la 22 Noemvrie 1895 st. v. *Iosif Câmpianu*, paroch, soț. *Maria Câmpianu*, ca fiică. *Teodor Câmpianu*, preot, ca fiu. *Vasilie Câmpianu*, *Iosif Câmpianu*, *Livia Câmpianu Anica Câmpianu*, ca nepoți și nepoate. *Ana Popoviciu n*, *Mircea*. ca soră. *Macrina Câmpianu n. Nicolici*, ca noră.

Societatea de lectură „Andrei Șaguna” invită cu toată onoarea la *ședința publică*, ce se va ținea Mercuri, în 29 Novembre st. v., în memoria Marelui Arhiereu Andrei, în sala cea mare a „Seminariului Andreian”. Programul ședinței este: 1 *Cuvânt ocașional*, rostit de Victor Păcală, cleric în cursul al III-lea. 2 *D-zeul nostru*, de D. Cunțan, executat de corul seminarial. *Actul V.*, *scena IV. și V. din „Ovidiu”*, dramă de V. Alexandri predată dn Lazar Triteanu (Ovidiu) și Ioan D Șortan (Ibis), clerici în cursul I. *Întroducerea limbii slave în biserică noastră*, disertație de Iosif Enescu, cleric în cursul al III-lea. *Cleveticii Ulira Demagogul*, cântonetă comică de V. Alexandri, predată de Traian V. Matora, cleric în cursul II-lea. *Pe orizont departe*, din F. Mendelssohn, executat de corul seminarial. Începutul la 7 aore sara. Sibiiu, în 24 Novembre, 1895. Ofertele benevole în favorul societății se vor cuita cu mulțămită pe cale publică. *Comitetul aranjatoriu*.

Bibliografie. „A apărut Nr. 25 din Biblioteca p. toți, á 30 bani, care coprinde *vol. II-lea* din *Povestea*

Vorbei de Anton Pann împreună cu potretul antorului. Marele poet Alexandri țice de această operă: „Povestea Vorbei e un monument național, o carte prețioasă, pe care fie care din noi trebuie s'o avem în bibliotecă. În ea întâlnim spiritul și înțelepciunea Romanului.“ În curând va apare vol. III-a și ultimul. Volumul viitor va fi: *Din Biografiile oamenilor celebrii* traducție de *Dumitru Stănescu*, care număr va fi surprindătoriu de frumos. El va fi tipărit pe hârtie foarte frumoasă comandată intr'adins pentru Biblioteca p. toți, pe care se va imprima Biblioteca de aci înainte, și va avea 18 ilustrații foarte reușite.“

Peste câteva zile va apare în editura librăriei Carol Müller *Cartea Dragostei*, un volum de peste 400 pagini tipărit pe hârtie velina, care va cuprinde cele mai frumoase poezii de iubire, tipărite în literatura noastră, de la Ienachiță Văcărescu și până azi. Toți autorii mari ai Românilor vor fi puși la contribuție și lucrarea promite a fi cu atât mai interesantă, cu cât e unica în literatura română. Cartea Dragostei e opera poetului Radu D. Rosetti.

Mulțămărită publică. Evlaviosul creștin Stefan Stan Melcesco din Timișoara, cercetând în luna Septembrie a. c. biserica noastră din Petrilova; întru amintirea repositărilor săi părinți Dimitrie și Elena, a binevoit a dona acestei s. biserici: o candelă frumoasă de argint de China, un liturgieriu și un octoich cu litere străbune. Pentru astă faptă marinimoasă subscribul mă ved îndemnat a exprima în numele comunei bisericesci, și pre această cale mulțămărită cuvenită, rugând pre bunul Dzeu să odihnească sufletele părinților stimatului, donătoriu înlocășurile eterne ale sântilor săi. Petrilova în Noemvrie 1895. — *George Simu* paroh răs. rom.

Dare de samă și mulțămărită publică. (Continuare din Nru trecut). Prin lista Nr. 22 purtată de elevul Aureliu Popoviciu s'a adunat suma de 2 fl. 10 cr.; dela domni din Potoc: Nicolae Popoviciu preot 1 fl.; Pavel Dogariu neguțătoriu 20 cr.; Iosif Dan primariu 20 cr.; Pavel Murgu cassariu 30 cr.; Vasile Dogariu olariu 40 cr.;

La lista Nr. 23 purtată de elevul Ioan Popoviciu au contribuit următorii Domni: Vasile Popoviciu preot Valeapai 2 fl. 50 cr.; Ioan Popoviciu stud. teol. Valeapai 1 fl.; Lichtneckert hotelier Caransebeș 1 fl.; Petroviciu inv. Scolari 1 fl.; Ioan Lichtneckert hotelier Caransebeș 1 fl.; Gregoriu Paliciu inv. Valeapai 50 cr.; G. D. Gara Valeapai 50 cr.; Petroviciu Logoj 50 cr.; Miletinovicu not. Valeapai 50 cr.; peste tot 8 fl. 50 cr.;

Prin lista Nr. 24 purtată de elevul Sava Săcoșan s'a colectat suma de 7 fl. 30 cr.; dela următorii Domni din Satul-nou: Trifon Miclea protopresbiter 2 fl.; Dr. Alexandru Pop medic 1 fl.; Lazar Roșculeț notariu 2 fl.; Ioan Gașpar inv. 1 fl. Petru Stoica inv. 30 cr.; Vasile Rudnean 50 cr. Ioan Balnojan comerciant 50 cr.;

Lista Nr. 25 nimic.

Listele Nr. 26—27 nu sau renapoiat.

Prin lista Nr. 28 purtată de absolventul de teologie Iosif Curuț au contribuit următorii Domni: Prea On. Domn Sebastian Olariu protopresbiter Făget 2 fl.;

Dl. Dionisie Haneșiu Făget 1 fl.; Dl. Rafael Mailänder Făget 1 fl.; Dl. Ioan Curuț Coșava 2 fl.; peste tot 6 fl.

Listele Nr. 29—30 nu sau renapoiat.

La lista Nr. 31 purtată de elevul Ioan Margineanț au contribuit Domni; Ioan Vas econom Satul-mic 20 cr.; Damaschin Stoian econom Satul-mic 50 cr.; Ioan Secoșan econom Gavoșdia 50 cr.; apoi următorii economi din Herendesci Ioan Lupulescu 50 cr.; Pavel Mărgineanțu 50 cr.; Jacob Lupulescu 50 cr.; Dimitrie Boldurean 50 cr.; Nicolae Ștefănuț 20 cr.; Dimitrie Novac 20 cr.; Ioan Pêrvu 30 cr.; Petru Barbulescu 20 cr.; Nicolae Jivan 20 cr.; Maria Barbu 20 cr.; Ioan Margineanțiu teolog 50 cr.; N. 05 cr.; peste tot sa adunat cu acesta listă 5 fl. 05 cr.

Listele Nr. 32, 33, 34, nu sau renapoiat.

Suma totală: 197 fl. 90 cr.;

Cu acesta cale să aduce mulțămărită și Prea On. Domn protopresbiter Andreiu Gidiu, care ca președinte al comitetului constituit pentru aranjare festivităților Reuniuni învățătorești, ținute în 10 Septembrie a. c. a dat 77 fl. 30 cr.; pe sama fondului amintit. Pe sama Dl. prof. Petru Ionescu a predat suma de 30 fl.; votată spre acest scop de societate I. Popasu. — *Directiunile.*

Dare de seamă și mulțămărită publică. (Continuare din nrul 46). Anton Franz Pohli 20 cr., Andreas Pascu 5 cr., Franz Paik 10 cr., M: Ravas 10 cr., M. Rabacs 10 cr., M. Rohn 5 cr., Iosif Schmidt I 10 cr., Iosif Schmidt IV. 10 cr., M. Schmidt 10 cr., M. Schvadberg 10 cr., Alois Scholtis 10 cr., Iosif Scholtis 5 cr., Iohan Scholtis 10 cr., Karl Scholtis 10 cr., August Steiner 5 cr., Sandor Szabó 15 cr., Simon Szujak 10 cr., Franz Schebesta 10 cr., Iohan Schubert 10 cr., Franz Schomkerekely 10 cr., Iosif Strobl 10 cr., Anton Smanioto 10 cr., Iosif Servy 10 cr., Franz Sinek 10 cr., M. Turbranu 10 cr., Alois Walner 4 cr., Georg Wulpe 10 cr., Iohan Zamek 20 cr., Anton Zanella 10 cr., Karl Zippel 10 cr., La plata lucrătorilor dela „Bauwesen“ din Reșița de datu 16 Iulie 1894 au incurs și prin Inginerul Maderspach s'au incassat 10 fl. 21 cr. Dela lucrător din Reșița au incurs și prin poștă trimis resp. prin cassariul soțietăți calei ferate din Oravița Seybert am primit 18 fl. 97 cr., *Dela lucrătorii din Steierdorf:* Andrițoiu Ioan 10 cr., George Costa 10 cr., Alexandru Strein 5 cr., Vasile Baias 20 cr., Matheiu Baias 20 cr., Alexa Baias 10 cr., George Baias Litsa 5 cr., Ilie Bilav 10 cr., Costa Mihai Bobulescu 10 cr., Ion Rachila Bobulescu 10 cr., George Ion Bobulescu 20 cr., Petru Ion Bobulescu 10 cr., Mateiu Ion Bobulescu 10 cr., Nicolae George Bobulescu 20 cr., Mateiu Ion Bobulescu 10 cr., Mateiu Costa 10 cr., Mateiu Bobulescu 3 cr., Costa, George Borisan 2 cr., Dumitru Ardelean 10 cr. (Va urma)

Teatru germân în Caransebeș. De vre-o 10 zile se află o societate teatrală germână în Caransebeș. Piese jucate până acuma sunt piese solide și directorul ei își dă toată silința, ca se mulțamească — după puteri — publicul de aici. Să nu se dee deci nici un crezământ corespondentului lui „Südungarn“ din Logoj, care, în mod propriu lui, scrie o mulțime de neadevăruri la adresa societății teatrale Neufeld.

Concurs

Pe baza ordinațiunei Venerabilului Consistoriu diecesan ddto 3 Faur a. c. Nr. 147 B. să escrie concurs pentru întregirea definitivă a parohiei gr. or. rom. de clasa II-a din comuna Dubos, protopresbiteratul Buziașului, comitatul Timiș, cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.“

Emolumentele sunt :

1. O sesiune parohială.
2. Două plăți intravilane.
3. Stola și birul usuat.

Recurenții calificați sunt avisați, ca recursurile lor ajustate cu documentele prescise, și adresate comitetului parohial, să le subștearnă administratorului protopresbiteral Aureliu Dragan în Ghilad per Csákova, având dârșii a să presenta cu scirea aceluiaș administratorului protopresbiteral în biserica locală în vre-o Duminecă sau sârbătoare.

Dubos, din ședința comitetului parohial ținută în 25 Octombrie 1895.

[97] 1—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine *Aureliu Dragan* adm. protop.

Concurs

Conform ordinațiunii consistoriale ddo 11 Noembrie a. c. Nru 2146 Șc. să escrie concurs pentru ocuparea postului învățătoresc la școala confesională gr. ort. rom. din comuna Ezeriș, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.”

Emolumentele sunt :

1. Salariu în bani gata 400 fl.
2. Cuartir cu grădină de 800□ st.
3. Livada de 2 jugere fânaț cu un venit anual curat de 60 fl.
4. Pentru lemne, din cari are a să încălzi sala de învățământ 32 fl.
5. Pentru scripturistică 5 fl.
6. Pentru conferințe și adunarea generală, dacă va participa 10 fl.
7. Dela înmormântări, unde va fi poftit 50 cr.

Învățătorul este îndatorat a purta cantoratul în s. biserică. Deci reflectanții sunt poftiți a se presenta în o Duminecă sau sârbătoare în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Recursurile să se trimită Prea On. Oficiu protopresbiteral în Bocșa-montană,

Ezeriș, din ședința comitetului parohial ținută în 21 Noembrie 1895. 1—3 [93]

Mihaiu Ieremia
președ. com. par.

Ioachim Jurca
not. com. paroh.

În conțelegere cu mine *Maxim Popoviciu* protop. tract

Concurs

În conformitate cu ordinațiunea Ven. Consistoriu diecesan ddo 17 Noembrie a. c. Nru 3382 Șc. să escrie concurs pentru ocuparea postului de învățătoriu la școala confesională gr. ort. rom. din Valeaboului, protopresbiteratul Caransebeșului cu termin de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumente :

1. Salariu în bani gata 300 fl. cu prospect de a să înmulți dacă alesul va dovedi purtare bună și sporiu în învățământ.
2. Pentru scripturistică 12 fl.
3. Pentru conferințe 15 fl.
4. Pentru cantorat la înmormântări 12 fl.
5. Două jugere de pământ arătoriu cu venit de 20 fl.
6. Cortel natural și grădină de legumi.
7. Lemne de foc 10 stângeni și anume: 6 pentru învățătoriu și 4 pentru școală.

Recurenții au să dovedească calificație și pracsă pedagogică. Cei ce cunosc musica vocală și instrumentală vor fi preferiți. Alesul învățătoriu va avea să respecteze și alte condițiuni speciale statorite de comitet. Recursurile să se trimeată la protopresbiterul tractual în Caransebeș.

Valeaboului, din ședința comitetului parohial ținută la 26 Noembrie 1895 c. v. 1—3 [94]

Valeriu Nicolaeviciu
preot ca președ. comit. paroh.

Grigorie Lața
not. com. par.

În conțelegere cu mine *Andrei Ghidiu* protopresbiter.

Licitațiune minuendă

Pre baza încuviințării Ven. Consistoriu diecesan din 9-lea Noembre a. c. Nr. 3383 B. să escrie licitațiune minuendă pentru astrucarea casei bisericii gr. ort. rom. din comuna Valeaboului cu tinichea neagră cu prețiu de esclamare 605 fl. 90 cr.

Licitațiunea să va ținea în 27-lea Decembre st. vechiu a. c. în edificiul școlei gr. ort. rom. din loc.

Reflectanți vor avea a depune vadiul de 10 % în bani ori hârtii de valoare la începutul licitațiunii.

Planul și specificațiunile de spese și măsuri să pot vedea ori când la oficiul parohial. 1—3 [96]

Valeaboului la 29 Noembre 1895.

Valeriu Nicolaeviciu
preot ca președ. com. paroch.

Grigorie Lața
inv. not. com. parochial.

Nr. 6090. 1895.

Publicațiune

Din partea magistratului orășenesc se aduce la cunoscință publică, cumcă pertractarea pentru esarendarea dreptului de încassarea taxelor de târg orășenesci se va ținea în 21. Decembrie 1895 dimineața la 10 oare în sala magistratului.

Dreptul acesta se va esarenda pe trei ani începând dela 1. Ianuarie 1896.

Prețul eschiamățiunii e staverit cu 7000 fl. și condițiunile mai deaproape a licitațiunii și a contractului se pot vedea la primariul orăș. pe timpul oarelor oficioase.

Caransebeș, în 5. Decembrie 1895.

[92] 2—2

Burdia,
primariu s.

Concurs

Să escrie concurs pentru postul de capelan pe lângă neputinciosul paroh Iosif Munteanu dela parohia de clasa a II din Vraniu cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană“.

Emolumentele împreunate cu acest pöst sunt a treia parte ($\frac{1}{3}$) din toate venitele parohiei susnumitului paroh, și anume:

1. din sesiunea parohială constatătoare din 30 jugere.
2. din plațul parohial și grădina întregitoare.
3. din birul dela 180 case,
4. din stola usuată.

Recurenții cualificați sunt avisați, ca recursele lor ajustate cu documentele prescise, și adresate comitetului parohial să le substearnă protopresbiterului Filip Adam în Iam, în termenul susindicat, având dênși a să infățișa în sânta biserică locală în vr'o Duminecă sau sərbătoare.

Vraniu în 3 Novembre 1895.

[89] 3-3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Filip Adam*, protopresbiter.

Concurs

Pe baza ordinăciunei Venerabilului Consistoriu diecesan din 11 Octomvrie a. c. Nr. 3054 Șc. să escrie concurs pentru ocuparea definitivă a postului de învățatoriu la școla confesională gr. or. rom. din Broșteni, protopresbiteratul Oraviței, cottul Caraș-Severin, cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Salariu în bani gata 310 fl.
2. Scripturistica învățatoriului 8 fl.
3. Spesele de conferințe 10 fl.
4. 2 jugere de pământ de arătură.
5. Cortel liber cu grădină intravilană.
6. 5 orgii de lemne, din care are a să încălzi și școala.

7. Dela morți 40 cr.

Să obsarvă că $\frac{2}{3}$ din salariu dinpreună cu paușalele de funcțiune va primi alesul și întăritul învățatoriu, eară învățatoriu Martin Boghia până la pensionarea sa va avea se capete a treia parte din salariu.

Doritori de a ocupa acest post au să-și înainteze recursele cu documentele necesare adresate comitetului parohial la oficiul protodresbiteral din Oravița.

Recurenții sunt poftiți să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sərbătoare în s. biserică, dar nu în ziua alegerii.

Alesul învățatoriu este îndătorat a purta cantoratul și scripturistica comitetului parohial, precum și socotile cultului.

Broșteni, din ședința comitetului parohial ținută la 30 Octomvrie 1895.

[87] 3-3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Înșciințare!

Depoul de bere A. Dreher „Steinbruch“.

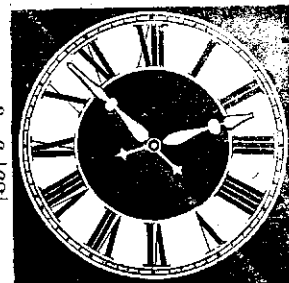
Oferez:

1 Butoiu à 25 litre	Königsbier	4.10
1 „ „ 25 „	Kronenbier (à la Pilsen)	4.80
1 Ladă 36 Sticle à $\frac{7}{10}$	Königsbier	4.68
1 „ 36 „ à $\frac{7}{10}$	Kronenbier (à la Pilsen)	5.28

la care prețuri darea de consum 1 fl. 25 cr. după 25 litre nu e socotită.

[95] 1-3

Văduva Diemer.

Prima fabrică

pentru

oroloage de turnuri

a lui

Emil Schauer

în Viena, VII., Bernardgasse 26, g.

Tariful prețurilor și specificațiune de spese se trimite gratis.